

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра **Права** (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми/
Голова НМК

Голубов А.Є.
(ініціали та прізвище)

«31_» серпня 2022 р.

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 08 Право
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 081 Право
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Право
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти:
перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2022 року

Харків – 2022 р.

Розробник:

доцент кафедри права,
кандидат юридичних наук,

О.О. Савчук

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права № 702
гуманітарно-правового факультета

Протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри:

професор закладу вищої освіти кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

Г. О. Спіцина

1. Загальна інформація про викладача

Савчук Олена Олександрівна, к.ю.н., o.savchuk@khai.edu

Сферу наукових інтересів становлять проблеми екологічного права, земельного права, природоресурсного права; конституційне право, господарське право; митне право.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 5.

Обсяг дисципліни: 5 кредитів ЄКТС /150 годин, у тому числі аудиторних – 48 год. (*лекції 24 год., семінарські / практичні 24 год.*), самостійної роботи здобувачів – 102 год. для денної форми навчання; аудиторних – 20 год. (*лекції 10 год., практичні заняття – 10 год.*), самостійної роботи - 130 год. для заочної форми навчання.

Форма здобуття освіти – *денна/заочна*

Дисципліна: *вибіркова*

Види навчальної діяльності – *лекції, практичні заняття*

Види контролю – *модульний контроль, іспит*

Мова викладання – *українська*

Пререквізити – *екологічне право, теорія держави і права, цивільне право (загальна частина), практика Європейського суду з прав людини, інформаційне право, транспортне право*

Кореквізити – *цивільне право (особлива частина), міжнародне приватне право, цивільний процес, міжнародне повітряне право.*

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

Метою викладання навчальної дисципліни «Транспортне право» є досягнення всебічного повного розуміння здобувачами вищої освіти природи та суті основних понять та інститутів транспортного права (транспортна діяльність, транспортні відносини, суб'єкти транспортного права, транспортні зобов'язання, транспортні договори, тощо), вміння застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній роботі.

Завдання:

Основними завданнями вивчення дисципліни «Транспортне право» є формування у здобувачів вищої освіти системи науково-теоретичних та

практичних знань з теоретичних положень науки транспортного права України; ознайомити їх із транспортним законодавством; визначити правовий статус транспортних організацій; навести класифікацію транспортних договорів; сформулювати у них навички щодо правильного застосування отриманих знань, а також правильного тлумачення норм транспортного законодавства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**: систему транспортного законодавства України; систему, функції та компетенцію органів державної влади України у транспортній сфері; загальний стан юридичної практики у сфері застосування транспортного законодавства; підстави виникнення, припинення та зміни транспортних правовідносин; перспективи розвитку транспортного права України;

уміти: застосовувати положення науки транспортного права України для вирішення професійних завдань; знаходити необхідні норми транспортного законодавства України, правильно тлумачити їх і застосовувати на практиці; аргументувати власну точку зору з приводу застосування конкретних правовідносин на транспорті; складати необхідні цивільно-правові та господарсько-правові договори та інші документи.

Міждисциплінарні зв'язки: Повітряне право не ізольоване від інших юридичних дисциплін. Його успішне засвоєння ґрунтується на знаннях, отриманих студентами під час опанування положень навчальних курсів «Міжнародне право», «Основи права Європейського Союзу», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Кримінальне право» «Повітряне право». Водночас, вивчення повітряного права стане основою для застосування студентами знань при проходженні навчальної і ознайомчої практики.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК).

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Очікувані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

- ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
- ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
- ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
- ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
- ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.
- ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
- ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
- ПРН 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні поняття та інститути транспортного права

Тема 1. Загальні положення транспортного права

Поняття транспортного права. Транспортна діяльність як предмет транспортного права. Транспортне право як галузь права, як навчальна дисципліна. Розмежування та взаємодія транспортного права з іншими галузями права. Методологія транспортного права: порівняльний метод, статистичний метод, спеціально - юридичний метод, історичний метод, системно-функціональний метод. Система транспортного права. Функції транспортного права: евристична, онтологічна, прогностична, комунікативна, системоутворююча. Принципи транспортного права та їх значення для регулювання транспортної діяльності. Принцип підвищення ефективності транспортної діяльності. Норми транспортного права та їх ознаки. Структура норм транспортного права. Класифікація транспортно-правових норм. Поняття, ознаки та система транспортного законодавства. Транспортні кодекси та статuti. Правила перевезень окремими видами транспорту. Ліцензування окремих видів транспортної діяльності.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 3 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Тема 2. Транспортні правовідносини

Поняття транспортних правовідносин, їх зміст і властивості. Суб'єкти транспортних правовідносин, їх предметні властивості. Об'єкт транспортних правовідносин. Суб'єктивні юридичні права та суб'єктивні юридичні обов'язки учасників транспортних правовідносин. Юридичні факти як підстава виникнення транспортних правовідносин, їх види і характеристика. Види кваліфікації транспортних правовідносин.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 3 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 10 год. самостійної роботи.

Тема 3. Організаційно-правові засади здійснення транспортної діяльності

Поняття єдиної транспортної системи України, її значення. Завдання транспортної системи України. Структура транспортної системи. Функціонування єдиної транспортної системи в особливий період. Державне регулювання в галузі транспорту, його цілі та завдання. Функції державного управління. Державні органи, які здійснюють управління транспортом, їхня структура й повноваження. Форми і методи управління транспортом. Ліцензування транспортної діяльності. Основні заходи контролю у сфері транспорту. Нормативно-правове регулювання транспортної діяльності.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 15 год. самостійної роботи.

Тема 4. Особливості правового регулювання в різних сферах транспортної діяльності

Правове регулювання діяльності залізничного транспорту. Структура системи, склад та види перевезень залізничним транспортом. Повноваження суб'єктів управління залізничним транспортом. Правові основи діяльності залізничного транспорту. Основи організації перевезень на залізничному транспорті. Правові основи діяльності автомобільного транспорту. Поняття та склад автомобільного транспорту. Повноваження суб'єктів управління автомобільним транспортом. Правові основи діяльності автомобільного транспорту. Організація перевезень пасажирів, багажу та пошти на автомобільному транспорті.

Правова регламентація діяльності водного транспорту. Поняття та склад водного транспорту. Повноваження суб'єктів управління водним транспортом. Правові основи діяльності водного транспорту. Основні суб'єкти діяльності водних транспортних правовідносин. Морські перевезення.

Правове регулювання діяльності повітряного транспорту. Поняття та склад повітряного транспорту. Повноваження суб'єктів управління повітряним транспортом. Правові основи діяльності повітряного транспорту.

Правове регулювання міського електричного транспорту. Поняття та склад міського електричного транспорту. Повноваження суб'єктів управління міським електричним транспортом. Правові основи діяльності міського електричного транспорту.

Правове регулювання діяльності трубопровідного транспорту. Поняття та система трубопровідного транспорту. Повноваження суб'єктів управління трубопровідним транспортом. Правові основи діяльності трубопровідного транспорту. Особливості господарської діяльності на трубопровідному транспорті.

Правове регулювання транзиту вантажів. Правовий режим транзиту вантажів через територію України. Інтеграція України в міжнародну транспортну систему. Правовий режим міжнародних транспортних коридорів.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 15 год. самостійної роботи.

Тема 5. Правопорушення у сфері транспортної діяльності та юридична відповідальність за них

Поняття та види правопорушень на транспорті. Склад транспортних правопорушень: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона та їх характеристика.

Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона транспортних злочинів та їх характеристика.

Адміністративні проступки на транспорті та особливості адміністративної відповідальності за них. Родовий та видовий об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона адміністративних проступків та їх характеристика.

Особливості цивільно-правової відповідальності за порушення транспортних зобов'язань. Відповідальність та невиконання плану перевезень.

Перевізник, вантажовідправник та вантажоодержувач як сторони договору перевезень.

Спеціальні документи як письмова форма договору перевезення вантажів та пасажирів: накладна; товарно-транспортна накладна; коносамент; чартер; багажна квитанція і квиток.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Змістовний модуль 2. «Особлива частина»

Тема 6. Договір купівлі-продажу в сфері транспортної діяльності

Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу транспортних засобів. Права та обов'язки сторін в договорі купівлі-продажу транспортних засобів. Форма договору купівлі-продажу транспортних засобів. Зміст договору купівлі-продажу транспортних засобів. Істотні умови договору купівлі-продажу транспортних засобів. Кількість, якість, асортимент та комплектність товару. Момент виникнення обов'язку продавця передати транспортний засіб. Ризик випадкової загибелі транспортного засобу. Правові наслідки порушення договору купівлі-продажу транспортних засобів.

Особливості окремих видів договору купівлі-продажу транспортних засобів.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Тема 7. Договори найму (оренди) в сфері транспортної діяльності

Поняття та ознаки договору найму (оренди) транспортного засобу. Суб'єкти та об'єкти договору найму (оренди) транспортного засобу. Строк, ціна та форма договору. Права та обов'язки сторін за договором найму (оренди) транспортного засобу.

Припинення договору найму (оренди) транспортного засобу. Особливості найму (оренди) транспортного засобу з екіпажем та без екіпажу.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Тема 8. Договори перевезення

Принципи, види, зміст та форма договору. Укладення, зміна і розірвання договору. Момент і місце укладення договору. Поняття, значення та функції транспортного договору. Договір перевезення вантажу.

Правова природа договору перевезення вантажу. Організаційні передумови укладення договору перевезення вантажу, його зміст. Сторони в договорі перевезення вантажу, його зміст. Довгострокові договори з організації перевезень.

Договір перевезення пасажирів та багажу. Права і обов'язки пасажирів за договором перевезення. Договір транспортного експедирування: поняття, предмет, зміст, відповідальність сторін.

Особливості договору перевезення вантажу залізницею. Особливості договору перевезення пасажирів залізничним транспортом.

Особливості договору про перевезення пасажирів автомобільним транспортом. Організація перевезення вантажів автомобільним транспортом. Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом.

Особливості договору перевезення вантажів річковим транспортом. Особливості договору перевезення пасажирів, багажу та пошти річковим транспортом. Особливості договору морського перевезення вантажу. Особливості договору перевезення пасажирів морським транспортом. Договір морського круїзу.

Особливості договору перевезення вантажів повітряним транспортом. Особливості договору перевезення пасажирів повітряним транспортом.

Особливості договору перевезення пасажирів міським електричним транспортом.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Тема 9. Договір транспортно експедирування

Законодавство про транспортно-експедиторську діяльність. Види транспортно-експедиторських послуг. Договір транспортно експедирування. Форма договору транспортно експедирування.

Плата за договором транспортно експедирування. Виконання договору транспортно експедирування. Документи та інша інформація, що надаються експедиторові. Відповідальність експедитора за договором транспортно експедирування. Відмова від договору транспортно експедирування.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 7 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Тема 10. Договір зберігання транспортних засобів

Договір зберігання транспортного засобу. Сторони договору зберігання транспортного засобу. Зберігач. Поклаждавець. Форма договору зберігання транспортного засобу. Істотні умови договору зберігання транспортного засобу. Права та обов'язки сторін договору зберігання транспортного засобу. Договір зберігання транспортних засобів на автостоянках. Зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках.

для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Тема 11. Договори страхування в сфері транспортної діяльності

Поняття договору страхування в сфері діяльності, пов'язаної з транспортними правовідносинами. Основні страхові поняття. Форма договору страхування. Суб'єкти відносин страхування в сфері діяльності, пов'язаної з транспортними правовідносинами. Права та обов'язки сторін за договором страхування. Умови та порядок здійснення страхових виплат. Відмова від здійснення страхових виплат. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

для денної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Тема 12. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері транспортного права.

для денної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 10 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 10 год. самостійної роботи.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні положення транспортного права

Поняття транспортного права. Транспортна діяльність як предмет транспортного права. Транспортне право як галузь права, як навчальна дисципліна. Розмежування та взаємодія транспортного права з іншими галузями права. Методологія транспортного права: порівняльний метод, статистичний метод, спеціально - юридичний метод, історичний метод, системно-функціональний метод. Система транспортного права. Функції транспортного права: евристична, онтологічна, прогностична, комунікативна, системоутворююча. Принципи транспортного права та їх значення для регулювання транспортної діяльності. Принцип підвищення ефективності транспортної діяльності. Норми транспортного права та їх ознаки. Структура норм транспортного права. Класифікація транспортно-правових норм. Поняття, ознаки та система транспортного законодавства. Транспортні кодекси та статuti. Правила перевезень окремими видами транспорту. Ліцензування окремих видів транспортної діяльності.

Тема 2. Транспортні правовідносини

Поняття транспортних правовідносин, їх зміст і властивості. Суб'єкти транспортних правовідносин, їх предметні властивості. Об'єкт транспортних правовідносин. Суб'єктивні юридичні права та суб'єктивні юридичні обов'язки учасників транспортних правовідносин. Юридичні факти як підстава

виникнення транспортних правовідносин, їх види і характеристика. Види кваліфікації транспортних правовідносин.

Тема 3. Організаційно-правові засади здійснення транспортної діяльності

Поняття єдиної транспортної системи України, її значення. Завдання транспортної системи України. Структура транспортної системи. Функціонування єдиної транспортної системи в особливий період. Державне регулювання в галузі транспорту, його цілі та завдання. Функції державного управління. Державні органи, які здійснюють управління транспортом, їхня структура й повноваження. Форми і методи управління транспортом. Ліцензування транспортної діяльності. Основні заходи контролю у сфері транспорту. Нормативно-правове регулювання транспортної діяльності.

Тема 4. Особливості правового регулювання в різних сферах транспортної діяльності

Правове регулювання діяльності залізничного транспорту. Структура системи, склад та види перевезень залізничним транспортом. Повноваження суб'єктів управління залізничним транспортом. Правові основи діяльності залізничного транспорту. Основи організації перевезень на залізничному транспорті. Правові основи діяльності автомобільного транспорту. Поняття та склад автомобільного транспорту. Повноваження суб'єктів управління автомобільним транспортом. Правові основи діяльності автомобільного транспорту. Організація перевезень пасажирів, багажу та пошти на автомобільному транспорті.

Правова регламентація діяльності водного транспорту. Поняття та склад водного транспорту. Повноваження суб'єктів управління водним транспортом. Правові основи діяльності водного транспорту. Основні суб'єкти діяльності водних транспортних правовідносин. Морські перевезення.

Правове регулювання діяльності повітряного транспорту. Поняття та склад повітряного транспорту. Повноваження суб'єктів управління повітряним транспортом. Правові основи діяльності повітряного транспорту.

Правове регулювання міського електричного транспорту. Поняття та склад міського електричного транспорту. Повноваження суб'єктів управління міським електричним транспортом. Правові основи діяльності міського електричного транспорту.

Правове регулювання діяльності трубопровідного транспорту. Поняття та система трубопровідного транспорту. Повноваження суб'єктів управління трубопровідним транспортом. Правові основи діяльності трубопровідного транспорту. Особливості господарської діяльності на трубопровідному транспорті.

Правове регулювання транзиту вантажів. Правовий режим транзиту вантажів через територію України. Інтеграція України в міжнародну транспортну систему. Правовий режим міжнародних транспортних коридорів.

Тема 5. Правопорушення у сфері транспортної діяльності та юридична відповідальність за них

Поняття та види правопорушень на транспорті. Склад транспортних правопорушень: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона та їх характеристика.

Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона транспортних злочинів та їх характеристика.

Адміністративні проступки на транспорті та особливості адміністративної відповідальності за них. Родовий та видовий об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона адміністративних проступків та їх характеристика.

Особливості цивільно-правової відповідальності за порушення транспортних зобов'язань. Відповідальність та невиконання плану перевезень.

Перевізник, вантажовідправник та вантажоодержувач як сторони договору перевезень.

Спеціальні документи як письмова форма договору перевезення вантажів та пасажирів: накладна; товарно-транспортна накладна; коносамент; чартер; багажна квитанція і квиток.

Змістовний модуль 2. «Особлива частина»

Тема 6. Договір купівлі-продажу в сфері транспортної діяльності

Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу транспортних засобів. Права та обов'язки сторін в договорі купівлі-продажу транспортних засобів. Форма договору купівлі-продажу транспортних засобів. Зміст договору купівлі-продажу транспортних засобів. Істотні умови договору купівлі-продажу транспортних засобів. Кількість, якість, асортимент та комплектність товару. Момент виникнення обов'язку продавця передати транспортний засіб. Ризик випадкової загибелі транспортного засобу. Правові наслідки порушення договору купівлі-продажу транспортних засобів.

Особливості окремих видів договору купівлі-продажу транспортних засобів.

Тема 7. Договори найму (оренди) в сфері транспортної діяльності

Поняття та ознаки договору найму (оренди) транспортного засобу. Суб'єкти та об'єкти договору найму (оренди) транспортного засобу. Строк, ціна та форма договору. Права та обов'язки сторін за договором найму (оренди) транспортного засобу.

Припинення договору найму (оренди) транспортного засобу. Особливості найму (оренди) транспортного засобу з екіпажем та без екіпажу.

Тема 8. Договори перевезення

Принципи, види, зміст та форма договору. Укладення, зміна і розірвання договору. Момент і місце укладення договору. Поняття, значення та функції транспортного договору. Договір перевезення вантажу.

Правова природа договору перевезення вантажу. Організаційні передумови укладення договору перевезення вантажу, його зміст. Сторони в договорі перевезення вантажу, його зміст. Довгострокові договори з організації перевезень.

Договір перевезення пасажирів та багажу. Права і обов'язки пасажирів за договором перевезення. Договір транспортного експедирування: поняття, предмет, зміст, відповідальність сторін.

Особливості договору перевезення вантажу залізницею. Особливості договору перевезення пасажирів залізничним транспортом.

Особливості договору про перевезення пасажирів автомобільним транспортом. Організація перевезення вантажів автомобільним транспортом. Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом.

Особливості договору перевезення вантажів річковим транспортом. Особливості договору перевезення пасажирів, багажу та пошти річковим транспортом. Особливості договору морського перевезення вантажу. Особливості договору перевезення пасажирів морським транспортом. Договір морського круїзу.

Особливості договору перевезення вантажів повітряним транспортом. Особливості договору перевезення пасажирів повітряним транспортом.

Особливості договору перевезення пасажирів міським електричним транспортом.

Тема 9. Договір транспортного експедирування

Законодавство про транспортно-експедиторську діяльність. Види транспортно-експедиторських послуг. Договір транспортного експедирування. Форма договору транспортного

експедирування. Плата за договором транспортного експедирування. Виконання договору транспортного експедирування. Документи та інша інформація, що надаються експедиторові. Відповідальність експедитора за договором транспортного експедирування. Відмова від договору транспортного експедирування.

Тема 10. Договір зберігання транспортних засобів

Договір зберігання транспортного засобу. Сторони договору зберігання транспортного засобу. Зберігач. Поклаждавець. Форма договору зберігання транспортного засобу. Істотні умови договору зберігання транспортного засобу. Права та обов'язки сторін договору зберігання транспортного засобу. Договір

зберігання транспортних засобів на автостоянках. Зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках.

Тема 11. Договори страхування в сфері транспортної діяльності

Поняття договору страхування в сфері діяльності, пов'язаної з транспортними правовідносинами. Основні страхові поняття. Форма договору страхування. Суб'єкти відносин страхування в сфері діяльності, пов'язаної з транспортними правовідносинами. Права та обов'язки сторін за договором страхування. Умови та порядок здійснення страхових виплат. Відмова від здійснення страхових виплат. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

Тема 12. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері транспортного права.

Цивільно-правова відповідальність у транспортному праві. Дисциплінарна відповідальність в галузі транспортного права. Адміністративна відповідальність за правопорушення на транспорті. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів, що посягають на безпеку руху або експлуатації транспорту. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення у сфері охорони та використання транспорту.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

6. Методи навчання

Лекції, практичні заняття та самостійна робота

7. Методи контролю

Модульний контроль та залік.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	4	0...16
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	11	0...11

Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	8	0...32
Модульний контроль	0...26	1	0...26
Усього за семестр			0...100

Під час складання іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);

- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку 20 балів);

- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);

- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);

- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);

- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);

- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);

- проведення правового освітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);

- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);

- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);

- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в

Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;
2. Навчально-методичний забезпечення дисципліни (НМКД);
3. Матеріали для самостійної роботи студентів;
4. Інтернет-сторінки міжнародних та регіональних органів.

11. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. - К., 2015. [З наступними змінами і доповненнями.]
2. Господарський кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 вересня 2015 року (офіційний текст) - К., 2015. – 208 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (Науково-практичний коментар). – Харків: Одисей, 2010. – 1008 с.
4. Кодекс торговельного мореплавства України від 23 травня 1995р. // Відомості Верховної Ради. - 1995. - № 47-52. - Ст. 349. [З наступними змінами і доповненнями.]
5. Повітряний кодекс України від 4 травня 1993р. // Відомості Верховної Ради. - 1993. - №25. - Ст.274. [З наступними змінами і доповненнями.]
6. Перелік нормативно-правових документів з авіаційної безпеки станом на 02.06.2020

ЗАКОНИ УКРАЇНИ

7. Повітряний кодекс України.
8. Кримінальний кодекс України.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
10. Закон України «Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації».

УКАЗИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

11. 15.01.1998 року № 17 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні».
12. 25.12.2003 року № 1488 «Про заходи щодо впорядкування діяльності з міжнародних повітряних перевезень товарів військового призначення та подвійного використання».

ПОСТАНОВИ/РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

13. 28.09.1993 року № 819 «Про створення Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях»

- 14.15.08.2007 року № 1051 (ДСК) «Про затвердження Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків».
- 15.26.09.2007 року № 1172 «Про введення посад державних інспекторів з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі та умови оплати їх праці».
- 16.10.10.2012 року № 938 «Про утворення Міжвідомчої комісії з авіаційної безпеки цивільної авіації».
- 17.08.10.2014 № 520 «Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України».
- 18.23.10.2019 № 915 «Про визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 723»

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА ТРАНСПОРТУ/МІНІСТЕРСТВА ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

- 19.09.02.2010 року № 68 «Про затвердження Положення про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі країни», зареєстровано в Мін'юсті 26 квітня 2010 року за № 307/17602.
- 20.08.04.2003 року № 269 «Про затвердження Положення про організацію та виконання демонстраційних польотів», зареєстровано в Мін'юсті 12 червня 2003 року за №479/7800.
- 21.22.12.2006 року № 1179 «Про затвердження Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві», зареєстровано в Мін'юсті 28 березня 2007 року за № 286/13553.
- 22.20.04.2007 року № 329 «Про затвердження Програми контролю якості безпеки авіаційних суб'єктів», зареєстровано в Мін'юсті 10 травня 2007 року за № 493/13760.
- 23.18.06.2007 року № 508 «Про затвердження Програми підготовки персоналу з авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 5 липня 2007 року за № 769/14036.
- 24.17.06.2008 року № 48/ДСК «Про затвердження Інструкції щодо дій екіпажу у разі виникнення надзвичайних ситуацій на борту повітряного судна під час виконання пасажирських авіаперевезень».
- 25.26.03.2010 року № 159 «Про затвердження Положення про розслідування авіаційних подій та інцидентів», зареєстровано в Мін'юсті 2 серпня 2010 року за № 590/17885.
- 26.05.07.2010 року № 430 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден (літаків) з метою виконання комерційних транспортних перевезень згідно з вимогами OPS 1», зареєстровано в Мін'юсті 21 липня 2010 року за № 558/17853.
- 27.02.11.2010 року № 804 «Про затвердження Правил проведення службового

- розслідування актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації», зареєстровано в Мін'юсті 24 січня 2011 року за № 106/18844.
- 28.26.12.2011 року № 637 «Про затвердження Порядку накладення і стягнення штрафів за порушення вимог законодавства на повітряному транспорті», зареєстровано в Мін'юсті 19 січня 2012 року за № 73/20386.
- 29.17.06.2020 № 356 «Про затвердження Інструкції з оцінки рівня загрози безпеці цивільної авіації України», зареєстровано в Мін'юсті 01 жовтня 2020 року за № 960/35243.
- 30.

**НАКАЗИ УКРАВІАТРАНСУ, УКРАВІАЦІЇ,
ДЕРЖАВІААДМІНІСТРАЦІЇ ТА ДЕРЖАВІАСЛУЖБИ УКРАЇНИ**

- 31.04.12.2002 року № 635 «Про затвердження Інструкції про підготовку Керівництва з виконання польотів повітряних суден експлуатанта цивільної авіації України».
- 32.18.07.2003 року № 374 «Про порядок узгодження Керівництва з виконання польотів».
- 33.18.01.2004 року № 188 «Про затвердження Правил розслідування надзвичайних подій та пошкоджень цивільних повітряних суден в Україні».
- 34.01.12.2004 року № 205 «Правила допуску до експлуатації злітно-посадкових майданчиків для польотів легких повітряних суден», зареєстровано в Мін'юсті 24 грудня 2004 року за № 1644/10243.
- 35.01.02.2005 року № 74 «Про затвердження Методики розроблення Інструкції з виконання польотів (використання повітряного простору) у районі аеродромів, посадкових майданчиків».
- 36.15.03.2005 року № 188 «Про затвердження Положення про службу авіаційної безпеки авіаційного суб'єкта», зареєстровано в Мін'юсті 29 червня 2005 року за № 697/10977.
- 37.8. 18.03.2005 року № 199 «Про затвердження Інструкції про порядок перевезення зброї та боєприпасів пасажирськими рейсами авіаційного транспорту», зареєстровано в Мін'юсті 11 квітня 2005 року за № 378/10658.
- 38.20.09.2005 року № 684 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів».
- 39.19.10.2005 року № 660 «Про затвердження Типового класифікатора актів несанкціонованого втручання в діяльність дорожньо-транспортного комплексу, сфери зв'язку та інформатизації України».
- 40.09.12.2005 року № 936 «Про затвердження Правил сертифікації навчально-тренувальних центрів з підготовки персоналу з авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 24 січня 2006 року за № 63/11937.
- 41.02.11.2012 року № 759 «Про затвердження Інструкції щодо призначення на посади державних інспекторів Державіаслужби України».
- 42.23.02.2006 року № 143 «Про забезпечення авіаційної безпеки, посилення контролю та обмеження польотів українських повітряних суден у країнах з нестабільним становищем», зареєстровано в Мін'юсті 26 квітня 2006 року за № 482/12356.

- 43.11.04.2006 року № 260 «Про затвердження порядку взаємодії структурних підрозділів Державіаслужби при виникненні авіаційної події, інциденту, надзвичайної події та пошкодження повітряного судна на землі».
- 44.05.07.2006 року № 482 «Про затвердження Положення про взаємодію в контрольованій зоні авіаційних суб'єктів служб авіаційної безпеки з підрозділами центральних органів виконавчої влади, щодо забезпечення авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 27 липня 2006 року за № 881/12755.
- 45.30.05.2012 року № 386 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємного інформування під час перевезення пасажирськими повітряними судами озброєних співробітників УДО України».
- 46.19.12.2018 року № 1339 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила сертифікації технічних засобів захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання», зареєстровано в Мін'юсті 22 лютого 2019 року за № 188/33159
- 47.15.03.2019 року №322 «Інструкція з організації та здійснення контролю на безпеку в аеропортах України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 594/33565
- 48.07.08.2019 року № 1017 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила охорони повітряних суден та інших важливих об'єктів цивільної авіації, забезпечення контролю доступу до них», зареєстровано у Міністерстві юстиції України 28 серпня 2019 року за № 991/33962.
- 49.05.02.2020 року № 218 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила сертифікації служб авіаційної безпеки суб'єктів авіаційної діяльності», зареєстровано у Міністерстві юстиції України 21 травня 2020 року за № 458/34741

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ

- 50.21.08.1998 року № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів», зареєстровано в Мін'юсті 7 жовтня 1998 року за № 637/3077.

МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ

- 51.Конвенція про Міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 року).
- 52.Конвенція про злочини та інші акти, вчинені на борту повітряних суден (Токіо,1963 року).
- 53.Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден

- (Гаага, 1970 року).
54. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, що спрямовані проти безпеки цивільної авіації (Монреаль, 1971 року).
  55. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства у міжнародних аеропортах цивільної авіації (Монреаль, 1988 року).
  56. Конвенція про маркування пластичних вибухових речовин з метою їх виявлення (Монреаль, 1 березня, 1991 року).
  57. Резолюція 2309 (2016). Ради Безпеки ООН, 7775 засідання від 22.09.2016 року.
  58. Додаток 17 «Міжнародні стандарти та рекомендована практика. Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від АНВ» (11 видання, липень 2020 року).
  59. Керівництво з авіаційної безпеки (Документ 8973 ІКАО, 11-те видання, 2019 року).
  60. Керівництво з виконання положень по безпеці Додатка 6 ІКАО (Дос. 9811, видання 1, 2002 року).
  61. Людський фактор в системі заходів безпеки ЦА (ІКАО, Дос 9808, видання 1, 2002 року, AN/765).
  62. Довідкове керівництво з проведення перевірок з питань забезпечення авіаційної безпеки (ІКАО, Дос 9807, видання друге, 2016 року).
  63. Керівництво по дистанційно пілотованим авіаційним системам (ДПАС) (ІКАО, Дос 10019, видання 1, 2015 року, AN/507).
  64. Керівництво з виконання положень Додатка 6, що стосуються авіаційної безпеки (ІКАО, Дос 9811, видання 1, 2002 року, AN/766).
  65. Регламент (ЕС) № 300/2008 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2008 року про загальні правила у сфері авіаційної безпеки цивільної авіації та скасування Регламенту (ЕС) № 2320/2002
  66. Регламент Європейської Комісії (ЕУ) 2015/1998 від 5 листопада 2015 року про встановлення детальних заходів з імплементації загальних основних стандартів авіаційної безпеки
  67. Регламент Європейської Комісії (ЕС) № 1254/2009 від 18 грудня 2009 року про встановлення критеріїв, що дозволяють державам-членам відступати від загальних основних стандартів авіаційної безпеки цивільної авіації та приймати альтернативні заходи безпеки
  68. Політика ЄКЦА в сфері авіаційної безпеки (Документ № 30 ЄКЦА (частина II), 13-те видання/травень 2010 року, поправка 11 – травень 2019 року)

Навчально-методична література

1. Гіжевський В.К. Транспортне право України: Підручник / В.К. Гіжевській, Е.Ф. Демський, А.В. Мілашевич. - К.: Атіка, 2010. - 200 с.
2. Транспортне право України: Навч. посібник / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського - К.: Юрінком Інтер, 2002.- 416 с.

3. Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулина й др.; Под ред. Мамутова В.К. - К.: Юринком Интер, 2002. - 912с.

Додаткова література:

1. Правила перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні: Затв. Наказом Міністерства транспорту України від 14 жовтня 1997р. // Офіційний вісник України.-1998.-№ 17. С. 283.

2. Положення про Головну державну технічну інспекцію міського електротранспорту: затв. Постановою КМУ від 6.02.1997р. № 149

3. Правила перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу і пошти залізничним транспортом України, затвердженого наказом Мінтрансу України від 28.07.98г.,

4. Правила дорожнього руху: затв. Постановою КМУ від 10.10.2001 р. № 1306

5. Порядок обслуговування громадян залізничним транспортом, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 19.03.97г.

6. Порядок проведення конкурсу на перевезення пасажирів автомобільним транспортом: затв. Постановою КМУ від 02.11.96г. №1346,

7. Про національного автомобільного перевізника: затв. Постановою КМУ від 11.07.94г. №475,

8. Про заходи по створенню безпечних умов для міжміських і міжнародних перевезень автомобільним транспортом: затв. Постановою КМУ від 18.08.94г. №567

9. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з перевезень вантажів залізницею: Роз'яснення президії Вищого арбітражного суду України від 20 листопада 1992р. №01-6/1395 // Збірник роз'яснень Вищого арбітражного суду України.-К.: Юрінком Интер, 1998.-С.13. [З наступними змінами і доповненнями.]

10. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з перевезень вантажів автомобільним транспортом: Роз'яснення президії Вищого арбітражного суду України від 21 липня 1992р. №01-6/856 // Збірник роз'яснень Вищого арбітражного суду України.-К.: Юрінком Интер, 1998.-С.24. [З наступними змінами і доповненнями.]

11. Про Комплексну програму утвердження України як транзитної держави у 2002-2010 роках: Закон України від 07.02.2002р. // Відомості Верховної Ради. -2002.-№24.-Ст. 166.

12. Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 06.04.2000р. // Відомості Верховної Ради. - 2000. - № 28. - Ст.222. [З наступними змінами і доповненнями.]

13. Про транзит вантажів: Закон України від 20.10.1999 р. // Відомості Верховної Ради. - 1999 - № 51. - Ст. 446. [З наступними змінами і доповненнями.]

14. Про практику застосування судами України законодавства у справах про транспортні злочини: Постанова Пленуму Верховного суду України від

24.12.1982 р. № 7.

15. Положення про Міністерство транспорту України: затв. Указом Президента України від 11 травня 2000 року N 678/2000р. із змінами і доповненнями

16. Положення про Державний департамент автомобільного транспорту: затв. Постановою КМУ від 30.03.2000г. №586, з подальшими змінами і доповненнями.

17. Положення про Державний департамент авіаційного транспорту: затв. Постановою КМУ від 29.03.2000 р. № 573 , з подальшими змінами і доповненнями.

18. Положення про Державний департамент морського і річкового транспорту: затв. Постановою КМУ від 30.03. 2000 р. №584, з подальшими змінами і доповненнями.

19. Положення про Державну адміністрацію залізничного транспорту України: затв. Постановою КМУ від 29.02.1996 р. № 262, з подальшими змінами і доповненнями.

20. Булгакова І. В. Поняття та значення договору залізничного перевезення вантажів за законодавством України // Вісник господарського судочинства. – 2001, №1. - С. 164-167.

21. Быков А. Г., Половинчак Д. И., Савичев Г. П. Комментарий к уставам автомобильного транспорта союзных республик.-М.: Юрид. лит., 1978. - 232 с.

22. Гіжевський В. К., Мілошевич А.В. Правове регулювання транспортною системою України,- К.,2000. - 141с.

23. Демский Э.Ф. Транспорт, пассажир, право.- К.: Об-во «Знание», 1987. - 48с.

24. Договоры перевозки железнодорожным и автомобильным транспортом / В.В. Васькин, М.П. Горбунов, В.В. Качанова, Д.В. Рузанова. -Куйбышев: КГУ, 1987.- 90с.

25. Егизаров В. А. Транспортное право: Учеб. пособие. - М: Юрид. лит., 1999.- 416 с.

26. Законодавство України про дорожній рух // Бюлетень законодавства і юридичної практики України; Упоряд. Е. Ф. Демський.- К.,2000.- № 10.- 416 с.

27. Законодавство України про залізничний транспорт // Бюлетень законодавства і юридичної практики України; Упоряд. Е. Ф. Демський.- К.,1998.-№12.-320с.

28. Зобов'язальне право: теорія і практика: Навч. Посібник /За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 912 с.

29. Лопатина Н.Ф. Единая транспортная система (хозяйственно - правовые аспекты). – М: Наука, 1988. - 160с.

30. Луць В.В. Контракты у підприємницькій діяльності. – К.: Юрінком, Інтер, 1999. – 560 с.

31. Мешера В.Ф. Морское право. Условия перевозок грузов. – Л., 1960.

32. Садиков О.Н. Правовое регулирование международных перевозок. - М., 1981

33. Сиваков О.В., Новосельцев А. Б., Ермолаев В.Г., Моковский Ю. Б. Транспортное право: Учеб. пособие. – М.: «Былина», 2000.- 416с.

34. Сунцов В.В. Транспортное право Украины: Сборник нормативных актов. – Харьков, 1998.

35. Шелухин Н. Д. Преодолеть узковедомственный подход к регулированию деятельности железнодорожного транспорта // Право Украины. – 2000.– №3. – С.95-97.

11. Інформаційні ресурси

1. Сайт Організації Об'єднаних Націй. Режим доступу: www.un.org.

2. Сайт Європейського Союзу. Режим доступу: <http://europa.eu/>

3. Сайт Ради Європи. Режим доступу: <http://www.coe.int/>

4. Сайт Європейського суду з прав людини. Режим доступу:

<http://www.espch.ru>.

5. Сайт Міжнародної організації кримінальної поліції. Режим доступу:

<http://www.interpol.int>

6. Сайт Евразийский юридический журнал. Режим доступа:

<http://www.eurasialaw.ru>.

7. Сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

8. Сайт Міністерства внутрішніх справ України. Режим доступу.

<http://www.mfa.gov.ua/>